

Internetový magazín Nedrážního republikového výboru
Odborového sdružení železničářů na www.osz.org

- Ze zápisníku M. Novotného str. 3
- Ocenění funkcionáři str. 4
- Odbory a ekonomika – JLV str. 5
- BOZP str. 7
- Nepřehlédněte str. 7
- SON str. 8
- O zdraví... str. 9
- Tip na dovolenou str. 10
- Nejen pro motoristy str. 11
- Tip na výlet str. 12
- Blahopřejeme str. 12

Za obzvláště přísných hygienických opatření probíhalo letošní jednání Konference Nedrážních základních organizací OSŽ

Foto: Milan Sedlák

V ÚTERÝ 19. ŘÍJNA 2021 SE NA HLAVNÍM NÁDRAŽÍ V PRAZE KONALA KONFERENCE NEDRÁŽNÍCH ZÁKLADNÍCH ORGANIZACÍ OSŽ

Nelehká činnost NeRV OSŽ

Dvacet kolektivních smluv s rozdílnou dobou platnosti je běžnou praxí

Připravil Milan Sedlák

V úterý 19. října 2021 se na hlavním nádraží v Praze konala Konference nedrážních základních organizací OSŽ. Delegáti mezi sebou přivítali předsedu OSŽ Mgr. Martina Malého, 1. místopředsedu Vladislava Vokouna, místopředsedu Martina Vavrečku, předsedu podnikového výboru Správy železnic Petra Štěpánka a další hosty.

Hodnotící zprávu za období mezi konferencemi, předchozí se konala v roce 2017, respektive mezi sjezdy OSŽ, přednesla místopředsedkyně OSŽ a předsedkyně Nedrážního republikového výboru Bc. Renata Dousková. Zdůraznila, že období od VII. sjezdu bylo v mnoha aspektech výjimečné jak pro odbory, tak pro zaměstnavatele. Změny, které v tomto období nastávaly, výrazně poznamenaly činnost odborů především u zaměstnavatelů spadajících pod NeRV OSŽ.

V roce 2020 to byl nástup onemocnění covid-19, který postupně přešel v pandemii

a ochromil dění v České republice, potažmo v celém světě. Zanechal za sebou tisíce mrtvých a dosud ani přes široce probíhající očkování není vyhráno.

Pro některé zaměstnavatele jsou odbory nutné zlo, ale v tomto covidovém období docházelo k nebyvalé shodě. Došlo k upravení systému práce, změnily se pracovní podmínky zaměstnanců i jejich odměňování. Navíc ve firmách spadajících pod NeRV OSŽ nedocházelo k masivnímu propouštění. Přesto se zde však projevoval vliv pandemie na náročnost kolektivního vyjednávání, a to především v oblastech zaměstnanosti, odměňování a benefitů. V řadě firem – především se zahraničními majiteli – bylo bohužel mnohdy úspěchem prosadit dodržování zákoníku práce a platnou legislativu České republiky.

Ač se to zdá k nevíře, nárůst mezd v tomto období měl i svoji negativní stránku. Byl totiž také příčinou nárůstu nezvykle silné fluktuace a v mnohých důležitých profesích potom chyběli odborníci. Citelně se to projevovalo ve stavebnictví a obzvláště ve zdravotnictví.

Při kolektivním vyjednávání – a s tím spojeném zajištění kvalitních pracovních (včetně bezpečnosti) a ekonomických podmínek zaměstnanců – se neblaze projevovала mnohdy častá

Pokračování na str. 2

Foto: Tomáš Šlachta

Nelehká činnost NeRV OSŽ

Dvacet kolektivních smluv s rozdílnou dobou platnosti je běžnou praxí

Dokončení ze str. 1

změna struktury firem, majitelů společností či jejich vedoucích představitelů. Uvědomme si, že NeRV eviduje 32 základních organizací a jejich prostřednictvím uzavírá i 20 kolektivních smluv s rozdílnou dobou platnosti!

Bc. Renata Dousková
místopředsdkyně OSŽ
a znovuzvolená
předsdkyně NeRV OSŽ

Ovšem vysoký kredit Odborového sdružení železničářů lze zaznamenat také v oblasti dopravní tripartity. Ač si je vláda České republiky (a především Ministerstvo dopravy ČR) vědoma konstruktivního jednání ze strany OSŽ, a to rovněž při řešení jízdních výhod, nedaří se zatím najít společné východisko třeba pro Jihomoravský kraj. Společná cesta se obdobně jen velmi těžko hledala v oblasti zdravotnictví.

V podstatě můžeme konstatovat, že činnost NeRV OSŽ, který je de facto koordinační orgán zabývající se pracovní právním charakterem nedrážních základních organizací a jejich výborů na úrovni příslušných zaměstnavatelů, ale také veškerou problematikou týkající se členské základny, je nejen pestrá, však i svou členitostí velmi rozsáhlá.

V závěru své zprávy Bc. Dousková poděkovala všem odborovým funkcionářům, především však předsedům, kteří končí ve svých funkcích, za dlouholetou odborovou angažovanost. Zvláštní poděkování patřilo především místopředsedovi NeRV OSŽ Miroslavu Novotnému, který byl dlouholetým odborovým funkcionářem na téměř všech stupních činnosti OSŽ – až po funkci místopředsedy OSŽ a předsedy NeRV OSŽ. V posledním volebním období jako odborný činitel předával letité zkušenosti ze své široké odborové praxe. Jistě i proto byl se stoprocentním souhlasem přítomných delegátů jmenován čestným členem předsednictva Nedrážního republikového výboru OSŽ.

Součástí konference bylo projednání struktury OSŽ, změny stanov OSŽ a materiálů k jednání VIII. sjezdu Odborového sdružení železničářů. Následovala volba delegátů a jejich náhradníků na VIII. sjezd a potvrzení stávajících členů Ústředí OSŽ a revizní komise za delegáty sjezdu a kandidátů na funkce do jednotlivých orgánů podle struktury OSŽ, včetně návrhů do komisí VIII. sjezdu.

V diskuzi vystoupil předseda OSŽ Mgr. Martin Malý a další hosté konference. Předseda OSŽ Martin Malý popsal pět priorit činnosti OSŽ, a to konsenzuální rozhodování, elektronizaci, zachování benefitů, jízdní výhody a členství v ASO. Poděkoval také všem předsedům základních organizací za jejich práci: „V soukromých společnostech to máte hodně těžké, zvláště v současné nejisté době.“ Se situací v oblasti Správy železnic seznámil

delegáty předseda PV OSŽ při Správě železnic Petr Štěpánek, o možnostech rekreace a využití objektů OSŽ pohovořil Martin Vavrečka místopředseda OSŽ pro správu majetku, a o dění na ČD podal informace Vladislav Vokoun, 1. místopředseda OSŽ a předseda PV OSŽ ČD.

O své dlouholeté práci v odborech a problematice z ní vyplývající hovořil Miroslav Novotný. Zmínil také rozdílnou činnost oproti ostatním podnikovým výborům – České dráhy, Cargo, Správa železnic a jistému nepochopení složité agendy NeRV. Poděkoval za podporu členské základny a vyjádřil přesvědčení, že další činnost NeRV bude mít opět pouze stoupající tendenci.

Předseda volební komise Oldřich Sobol představil jednotlivé kandidáty Nedrážního republikového výboru na VIII. sjezd OSŽ a kandidáty do orgánů NeRV na příští období. Místopředsdkyně OSŽ a předsdkyně NeRV OSŽ byla znovu zvolena Bc. Renata Dousková, dále byli zvoleni: jako odborný zaměstnanec OSŽ v gesci NeRV OSŽ Tomáš Šlachta, do Ústředí OSŽ Magdalena Stránská a jako náhradníci Luděk Šebrle, Stanislav Foltýn a MUDr. Gabriela Ritterová.

Závěr Konference nedrážních základních organizací Odborového sdružení železničářů patřil místopředsdkyni OSŽ a předsdkyni NeRV OSŽ Bc. Renatě Douskové, která ve svém vystoupení neopomněla delegátům poděkovat také za opětovné zvolení do své stávající funkce.

Konference objektivem Tomáše Šlachty

Poslední z řady předsjezdových konferencí OSŽ se konala v úterý 19. října, stejně jako předchozí konference OSŽ v kulturním sále železniční stanice Praha hl. n. Na této konferenci jednali delegáti Nedrážních základních organizací OSŽ, jichž se v sále sešlo 37, což činilo 86 procent ze 43 pozvaných. Jednání řídil Miroslav Novotný, místopředseda NeRV OSŽ a člen Ú OSŽ.

U předsednického stolu (na úvodním snímku) uvítal Miroslav Novotný předsedkyni Nedrážního republikového výboru (NeRV) OSŽ Bc. Renatu Douskovou a členy předsednictva konference Martina Semiráda (ZO OSŽ RYKO Děčín) a Oldřicha Sobola (ZO OSŽ OHLA ŽS Brno). Jako hosty přivítal také předsedu OSŽ Mgr. Martina Malého a místopředsedy OSŽ Vladislava Vokouna, Petra Štěpánka a Martina Vavrečku. Přítomna byla rovněž předsedkyně Revizní komise OSŽ Barunka Balážová, omluvil se místopředseda OSŽ Radek Nekola a JUDr. Petr Večeř.

Po schválení programu a jednacího řádu konference a zvolení příslušných komisí přednesla Renata Dousková zprávu o činnosti NeRV OSŽ za období od VII. sjezdu OSŽ. Uplynulé období označila v mnoha aspektech za výjimečné jak pro odbory, tak pro zaměstnavatele, přičemž zejména pandemie onemocnění COVID-19 se výrazně odrazila nejen na pracovních podmínkách zaměstnanců,

ale má i zásadní vliv na kolektivní vyjednávání. „Docházelo nejen ke změnám vedoucích pracovníků, ale také ke změnám majitelů společností, přičemž nemalé problémy vznikají u společností, kde pro zaměstnavatele jsou odbory «nutné zlo», a kde je «úspěchem» dodržování zákoníku práce a platné legislativy ČR,“ zdůraznila Dousková. Jak dále dodala, v praxi se v podnicích projevuje nedostatek kvalitních zaměstnanců, jako například ve stavebnictví, školství a v neposlední řadě i ve zdravotnictví.

Renata Dousková připomněla rozšíření působnosti NeRV OSŽ o některé další společnosti ze sekce železniční a městské dopravy. Jde o společnost TRILEX (dceřiná společnost DB), Dopravní podnik města Brna a také společnost Regiojet. „Z toho vyplývá, že činnost vedení NeRV OSŽ je velice pestrá a svou činností rozsáhlá,“ podtrhla Dousková. Připomněla také fakt, že většina firem v rámci kolektivního vyjednávání podepsala výrazně vyšší plnění náhrady mzdy dle § 209 ZP (částečná nezaměstnanost) a nedocházelo k propouštění zaměstnanců.

Renata Dousková ve svém vystoupení zmínila i některá negativa v činnosti NeRV OSŽ, která se týkají především odchodu Výboru OSŽ při AŽD a ZO OSŽ PARS nova Šumperk. Konstatovala přitom snížení počtu členské základny a nezájem mladých lidí o činnost v odborech. V další části své zprávy o činnos-

ti seznámila Renata Dousková delegáty konference se vzděláváním funkcionářů OSŽ, informačním systémem a s oblastí kolektivních smluv. Ty jsou podle Zákoníku práce pouze v pravomoci základních organizací, s nimiž spolupracuje oddělení ESO OSŽ vedené JUDr. Petrem Večeřem. „V důsledku covidu se zaměstnavatelé snaží vzniklé ztráty nahradit a kolektivní vyjednávání je výrazně komplikovanější,“ konstatovala Dousková.

V závěru svého projevu poděkovala Renata Dousková Miroslavu Novotnému za jeho dlouholetou aktivní činnost v OSŽ a navrhla jej za čestného člena předsednictva NeRV OSŽ s hlasem poradním a právem účasti na jednání.

O potřebě změnit Stanovy OSŽ promluvil Miroslav Novotný, který podrobil kritice skutečnost, že NeRV OSŽ nemá potřebné zastoupení ve struktuře OSŽ, v důsledku čehož dochází k odchodu některých ZO k jiným podnikovým výborům OSŽ. Na tuto kritiku odpověděl Martin Malý, který souhlasil se změnou stanov, rozhodování jednotlivých ZO OSŽ v NeRV však označil za jejich volbu.

V diskuzi vystoupil předseda OSŽ Mgr. Martin Malý a další pozvaní hosté.

Ze zápisníku Miroslava Novotného

DIAMANTOVÁ HOREČKA V JIŽNÍ AFRICE POKRAČUJE

Kopáči ale nejspíš dobývají jen křemeny

Zoufalí obyvatelé Jihoafrické republiky se pustili do hledání diamantů. Vláda se snaží horečku ukončit, někteří pátrači jí ale nevěří a pokračují v pátrání o kus dál

Pandemie v Jihoafrické republice výrazně rozšířila řady nezaměstnaných. Lidé bez příjmů tak snadno propadli snu o rychlém zbohatnutí nálezem diamantů u ospalé vesnice KwaHlathi, zhruba tři sta kilometrů jihovýchodně od Johannesburgu. Vláda provedla testy kamenů, podle ní jde o obyčejné krystaly křemene. Někteří zoufalí pátrači ale úřadům nevěří a dál s krumpáči prohledávají okolní pole. Horečka vypukla na počátku června, když se začalo proslýchat, že místní pastevec našel kameny, které by mohly být diamanty. Do vesnice se začaly sjíždět vlastními auty i taxíky tisíce lidí, kteří se pokoušeli nalézt štěstí. Často neváhali na místo cestovat i několik hodin. Míra nezaměstnanosti v zemi totiž nyní dosahuje k téměř 33 procentům, nejvíce

od roku 2008, kdy vláda začala zveřejňovat čtvrtletní zprávy. U KwaHlathi v podstatě vyrostla další vesnice, hledači přespávali v dírách, které vykopali a pouliční prodejci je zásobovali jídlem. Část kopáčů neodradil ani vládní zásah do živelné akce, která z pastvin pro dobytek v okolí vesnice učinila měsíční krajinu. Úředníci provedli testy a oznámili, že kameny jsou jen lákavě vypadající krystaly křemenu. Vláda následně lidi požádala, aby přestali kopat a pustošit krajinu. Navíc se obávají šíření koronaviru.

Výzvy nemají požadovaný efekt, protože někteří obyvatelé vládě nevěří. Poukazují na předchozí zkušenosti, kdy z přírodního bohatství země těžily zahraniční společnosti a hrstka vyvolených. „Vládě nevěřím. Šíří fake news, že to nejsou diamanty, protože

nechtějí, aby je tam lidé kopali,“ tvrdí šedesátiletý Lucky Kazi, který během pandemie přišel o práci v přepravní firmě. „Vláda nám nemá co říkat. Co ti gauneři dělají? Každý den slyšíte o ukradených milionech,“ dodal. Místního vládního představitele podle The New York Times tyto obavy vzhledem k minulosti příliš nepřekvapují. Úřady nyní zjišťují, jaká je komerční hodnota křemenu a dumají nad tím, jestli by se jako aspoň malá náhražka nedaly využít ke prospěchu místní komunity. Dobrodruzi mezitím hledají jiná naleziště v okolí a nálezci plánují prověřit hodnotu svých pokladů raději vlastní cestou. Někteří zároveň naznačují, že zdánlivě nesmyslná činnost jim dává aspoň na chvíli zapomenout na jejich bezvýhodnou situaci.

**JAK TO
CHODÍ
VE SVĚTĚ**

OCENĚNÍ FUNKCIONÁŘI NERV OSŽ

V rámci jednání Konference nedrážních základních konferencí OSŽ byli odměněni končící funkcionáři

Ocenění převzali **Miroslav Balatka, Ing. Antonín Jánoš, Filip Hechtberger, Jana Handrejchová, Pavel Štiller a Miroslav Novotný.**

Osobně jim poděkovali předseda OSŽ Mgr. Martin Malý a místopředsedkyně OSŽ a předsedkyně NeRV OSŽ Bc. Renata Dousková.

Foto: Tomáš Šlachta a Milan Sedlák

Rozhovor s generálním ředitelem JLV, a.s. Bohumírem Bártou

VIZE SPOLEČNOSTI:

„BÝT DOBRÝM SLUŽEBNÍKEM A PARTNEREM PRO CESTUJÍCÍ ZÁKAZNÍKY“

Společnost Jídelní a lůžkové vozy, JLV, a.s., je největším českým poskytovatelem gastronomických a retailových služeb pro zákazníky na cestách. V současné době zastřešuje 11 značek, mezi kterými jsou i mezinárodní řetězce. JLV je držitelem certifikovaného systému jakosti a kvality ISO 22000:2006 a certifikovaného systému kritických bodů HACCP. JLV je členem mezinárodní společnosti sdružující poskytovatele cateringových služeb na železnici – IRCG (International Rail Catering Group) a trojnásobným držitelem prestižního ocenění „Most Innovative Caterer“.

Akciová společnost JLV, a.s. byla založena v roce 1992. Hlavním předmětem podnikání je zajištění kompletního servisu v jídelních, lůžkových a lehátkových vozech pro železniční společnosti. Kromě cateringových služeb nabízí naše společnost výrobu balených baget a sendvičů značky Dundee, provoz hotelu Abito, koncept firemní samoobslužné restaurace Momento, provoz bageterie Pappata. Dále prostřednictvím dceřiné společnosti JPService provozuje obchodní síť prodejen PONT a prostřednictvím dceřiné společnosti BK Team restaurace Burger King.

Přibližme si ještě některé významné okamžiky společnosti:

1959

Vznik JLV v rámci ČSD;

1992

Společnost privatizována, vznik samostatného právního subjektu – akciové společnosti JLV;

1999–2004

JLV přidruženým členem Mezinárodní železniční unie UIC;

2001–2004

JLV předsedá sdružení IRCG;

JLV získává prestižní ocenění MIC (Most Innovative Caterer) v rámci IRCG;

2005

Zahájení provozu rychlovlaků Pendolino se servisem JLV;

Společnost získává Certifikát systému kritických bodů HACCP pro poskytování stravovacích služeb v železniční dopravě;

2011

Společnost byla certifikována na základě norem ISO 22000;

2013

JLV získává prestižní ocenění MIC (Most Innovative Caterer 2013) za projekt „On-line bistro“ v SC Pendolino;

2014

V květnu byl spuštěn zkušební provoz jednotek ČD railjet na trase Praha–Břeclav. V průběhu roku došlo k prodloužení do Vídně a od jízdního řádu 2014/2015 začaly být jednotky ČD railjet nasazovány na trase Praha–Vídeň–Graz a zpět.

2018

JLV získává prestižní ocenění MIC (Most Innovative Caterer 2018)

Tak to by snad na úvod stačilo a nyní využijme toho, že JLV poskytovalo servis při jednání Konference nedrážních základních organizací OSŽ na pražském hlavním nádraží a předejme slovo generálnímu řediteli společnosti **Bohumíru Bártovi**.

Pane generální řediteli, pokusil jsem se z vašich internetových stránek připravit pro naše čtenáře krátký souhrn informací o společnosti JLV. Chcete ho ještě doplnit, či dovysvětlit?

B. B.: „Společnost JLV, a.s. vznikla privatizací podniku ČSD jídelní a lůžkové vozy, který byl založen již v roce 1959, a proto se hlásíme k více než 60leté tradici. Naše společnost je jednou z nejstarších gastronomických firem, které zajišťují servis na železnici v Evropě.“

Náš rozhovor vzniká v době, která pro tuto oblast podnikání není příliš příznivá, ale snad se už konečně pomalu probouzí. Jak se pandemie koronaviru promítla do činnosti společnosti?

B. B.: „Pandemie Covid-19 nás citelně zasáhla. Za 47 let, co jsem v podniku, jsem nezažil, aby přestaly jezdit vlaky s restauračními a lůžkovými vozy. Díky podpoře státu, kterou jsme ze 100 % využili, jsme nemuseli propouštět dlouhodobě zaměstnance, a tím si udrželi kvalitní vyškolené pracovní síly, což je velice důležité, neboť dalším

dopadem covidu je fakt, že na gastronomickém trhu chybí enormní množství pracovních sil, zejména kuchařů a číšníků.“

Důležitým akcionářem jsou České dráhy, dříve ČSD, které stály u vzniku Jídelních a lůžkových vozů, a JLV, a.s. je vlastně jejich dceřinou společností. Projevuje se to nějak významně – například při zadávání výběrových řízení či cateringových aktivitách?

B. B.: „České dráhy jsou naším cca 40% akcionářem a z tohoto důvodu musí i služby, které si od nás objednají, soutěžit. Je to pro nás složitá záležitost, zejména když hlavním hodnocením je cena služby, cena jídla a nápojů. Jak čtenáři jistě pochopí, v gastronomii je kromě ceny důležitá kvalita, prostě to, jak občerstvení chutná, což je samozřejmě obtížné k vyhodnocení. S tímto problémem se při výběru dodavatele potýká řada evropských železnic, proto jsou tato řízení obvykle časově náročná a obsahují řadu ochutnávek, testů apod. Jedním z hlavních kritérií je dlouhodobá působnost firem a jejich renomé u zákazníků – cestujících.“

Na internetových stránkách máte text:

„Chceme-li i v příštích deseti letech být dobrým služebníkem a partnerem pro cestující zákazníky, musíme se dívat dopředu, pochopit a uchopit trendy, reflektovat požadavky a vývoj přání zákazníků, které budou formovat podobu našich služeb v příštích obdobích.“

Týmová práce, kvalita a úspěch jsou jádrem naší organizace, které provázejí každou činnost, kterou děláme. V rámci širokého portfolia gastronomických a retailových služeb se neustále snažíme o nové, inovativní způsoby zlepšení kvality.

Školení pracovníků a programy jejich rozvoje jsou založeny na dosažení spokojenosti zákazníků a silné orientace na inovativní řešení a způsoby nabídky.

K tomu nám pomáhá sdílení společných hodnot, které jsou společným vodítkem pro dosažení firemních cílů. Tyto hodnoty jsou lidé, služby, odpovědnost.“ **Chcete to konkretizovat a uvést, co vás k tomuto zaměření na další působení společnosti vedlo... respektive z jakých zkušeností a poznatků jste vycházeli?**

B. B.: „Každá společnost, má-li být úspěšná, musí mít své vize a hodnoty. Zdá se to být jako klišé, ale je to důležitým faktem, abyste všechny činnosti, které ve firmě děláte, směřovali do kvality, která se zákonitě promítne do finál-

ní služby. Nemyslím tím pouze kvalitu jídel, ale především kvalitu servisu, který je prezentován našimi zaměstnanci. Proto se dlouhodobě věnujeme tréninku našich zaměstnanců v první linii, tj. stevardů. Díky podpoře z evropských fondů jsme mohli do vzdělávání investovat stovky milionů korun a využít tak i renomované školící a tréninkové společnosti, které mají praxi např. z letecké dopravy. Myslí, že jsme navíc jediná společnost, která vybudovala autentické tréninkové centrum (kopii pracovního prostoru jídelního vozu) k dokonalému procvičování manuálních činností spojených s přípravou jídel a obsluhou zákazníků.“

A co vaše dceřiné společnosti JPServis, a.s., přední provozovatel retailových sítí ve veřejné dopravě a zdravotnictví po celé České republice a BK TEAM, a.s., která byla založena v roce 2009 za účelem zajištění provozování restaurací BURGER KING v České republice? Můžete je více čtenářům přiblížit?

B. B.: „Po privatizaci v roce 1992 jsem dostal úkol od představenstva více diverzifikovat činnosti, které jsme převzali od bývalé společnosti ČSD jídelní a lůžkové vozy. Je pochopitelné, že jsme se díky dlouhodobým zkušenostem orientovali na dopravní trh a hledali produkty, které s tímto trhem souvisí, i s ohledem na služby cestujícím. Fast food a tzv. convenience prodejny jsou nedílnou součástí tohoto trhu a zákazníci přímo takové služby očekávají. Vyjednat franšizu Burger King nám trvalo 6 let. Stejně tak získat know-how na prodejny PONT od švédských partnerů byl dlouhodobý proces. První prodejnu jsme postavili již v roce 1995 na Masarykově nádraží. Je funkční dodnes a jsem rád, že jsme v minulém roce provedli kompletní redesign, který se podle zpětné vazby cestujících líbí. Chceme se dál jak s obchody, tak i s fast foodem Burger King rozvíjet. Jednou z odnoží naší činnosti jsou tyto obchody i v nemocnicích, což je pro nás další velká výzva.“

Na závěr chci ještě zmínit současnou firemní sezónní nabídku jídel, která má potěšit smysly vašich zákazníků. Na jejich přípravu jste si pozvali na pomoc odborníky z Juniorského národního týmu Asociace kuchařů a cukrářů ČR. Menu sestavil Vojtěch Petřela, který se pyšní trojnásobným vítězstvím v soutěži Gastro junior a kuchař roku. Jeho tým také zazářil na IKA Culinary Olympics 2020, kde obsadili všechny tři stupně vítězů.

Tak tedy:

Bramborová polévka s lesními houbami

„Domácí klasika, která potěší nejen vegetariány, ale každého, kdo má rád jídla z typicky českých surovin.“

Vepřová líčka na černém pivě se smetanovou bramborovou kaší a restovanou červenou cibulí s medem

„Pomalu pečená líčka jsou znovuobjevenou klasikou poctivých českých jídel v posledních letech. Křehkost pečeného masa s vůní černého piva podtrhuje restovaná cibulka na medu.“

Telecí pečené na barevném pepři, čočkový salát se zeleninou

„Jemná telecí pečeně připravená na barevném pepři potěší vaše oči, čich i chuťové pohárky. Příloha ze svěžího čočkového salátu s mrkví z ní dělá lehké svěží jídlo.“

Čočkový karbanátek s opékanými brambůrkami, zelný salát

„Karbonátky už dávno nemusí být jen z mletého masa. Čočka se díky vysokému obsahu živin a vlákniny často používá jako jeho náhrada. Pečené brambory jsou zase typicky podzimní přílohou, kterou ještě odlehčí šťavnatý zelný salát.“

Tvarohové šišky s mákem polité máslem

„Vláčné tvarohové šišky posypané mákem a polité rozpuštěným máslem navrch.“

Pane generální řediteli, nesnažil jsem se vyzkoušet Vaše znalosti z firemní gastronomie, ale vidím, že zvládáte – logicky – nejen všechny oblasti činnosti společnosti,

ale dokonce je zvládáte i se všemi drobnými detaily. Tak to už mi nezbyvá než Vám poděkovat za příjemné povídání... a propos, ještě si dovoluji připojit malou prosbu pro netradiční závěr našeho zajímavého rozhovoru. Prozradil byste nám recept na některé jídlo, které je oblíbené u Vašich zákazníků - cestujících či které preferujete Vy osobně?

B.B.: „Trochu netradičně naše povídání tedy zakončím já, protože Vás prostřednictvím níže uvedeného QR kódu odkáži na e-shop na našich webových stránkách, kde si každý zájemce může zakoupit krásnou publikaci *Gastronomie na kolejích*, kterou jsme vydali u příležitosti 60letého výročí naší společnosti. Její součástí je právě i recept na svíčkovou na smetaně, která je trvale hitem naší nabídky na kolejích. Pokud knihu objednáte touto cestou a uvedete při tom kód „OBZOR“, dostanete na ni slevu 20 %, která platí do konce roku 2021. Ať Vám s námi cesta chutná!“

Tak nyní mi opravdu zbývá už jen srdečné poděkování!

DŮVĚŘUJ, ALE PROVĚŘUJ

Vlastně to ani není o nedůvěře... je to o tom, že všichni jsme lidé a naše subjektivní názory, profesní znalosti a zkušenosti z oblasti práva, byt máme postavení zaměstnavatele nebo bezpečáka – tedy na první pohled fundovaných osob v oblasti BOZP – mohou být minimální, zastaralé či neúplné. Divíte se? Copak jste dočista zapomněli, jakým způsobem se učíme na zkoušky, přezkoušky a testování všeho druhu? Jak často si čteme v předpisech, jak ochotně si doplňujeme vzdělání, a zda vůbec, a jak moc sledujeme novinky ze svého oboru? Určitě nepochybují o tom, že každý pracuje tak, jak nejlépe umí, otázkou je spíš, jaká je úroveň jeho vědomostí, hloubka znalostí, a právě ta chuť se neustále vzdělávat. Nikdy mne nepřestává udivovat, s jakou naivní důvěrou přistupují lidé k šetření a objasňování pracovních úrazů (kde se mnohdy hraje o částky mnohonásobně převyšující jejich měsíční příjem), jak rychle podepisují související dokumentaci a spoléhají na *jednapanípovídala*, ale v soukromí nejspíš

bez rozmyslu nepodepisují ani poštákoví dopis pro souseda a přou se o bezvýznamných maličkostech.

My, jako inspektoři BOZP OSŽ Ú, velmi často narážíme na neúmyslné *fake news* a *hoaxy* právě v této oblasti, a i když se snažíme školit a chránit členy OSŽ, pokud oni budou pouze *důvěřovat* a *už ne prověřovat* správný způsob šetření a následného vyhodnocení příčin a okolností vzniku pracovního úrazu, může se lehce stát, že dalším, kdo přijde o peníze nebo jejich část, budeš právě ty, milý čtenáři!

I když jediný, kdo může uznat a označit úraz za úraz pracovní, je zaměstnavatel, zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce (dále ZP) zaměstnavance rozhodně chrání takovým způsobem, že možnosti se bránit proti neuznání či snížení náhrady je celá řada. Také je nutné si říct, že téměř každý z dalších vyšetřovatelů, kteří se mohou na *místě činu* objevit (např. PČR, DÚ, inspekce práce) má zcela jinou roli, která mu je přisouzena odpovídajícím zákonem – tedy to, že zaměstnavatel mnohdy sám nešetří a pouze přijímá závěry jiných subjektů, je zásadní chybou a opomíjením znění ZP, § 105 odst. 1, dle kterého je **zaměstnavatel, u něhož k pracovnímu úrazu došlo, mj. povinen objasnit příčiny a okolnosti vzniku úrazu za účasti zaměstnavance, pokud to zdravotní stav zaměstnavance dovoluje, svědků a za účasti odborové organizace** a dále nikdy nezapomínejte, že dle § 322, mají **odborové organizace právo vykonávat kontrolu nad stavem bezpečnosti a ochrany zdraví při práci u jednotlivých zaměstnavatelů a zaměstnavatel je povinen odborové organizaci umožnit výkon kontroly a za tím účelem jí mj. zajistit možnost prověření toho, zda řádně vyšetřuje pracovní úrazy a též možnost účastnit se zjišťo-**

vání příčin pracovních úrazů a nemocí z povolání, popřípadě je objasňovat.

Zaměstnavatel má podle ZP nejen objektivní odpovědnost za odškodňování pracovních úrazů, ale je též povinně pojištěn proti škodám u pojišťovny Kooperativa, a. s., obdobným způsobem, jako domácnost proti škodám na autě či majetku, tedy placení odškodnění za pracovní úrazy ve většině případů nejde z jeho kapsy. Pokud se zaměstnavatel chce tzv. zprostit odpovědnosti za pracovní úraz (zcela nebo zčásti), může to být jen a jen na základě zákonem pevně stanovených pravidel (ZP § 270 – § 271) a následné stanovení míry zavinění zaměstnavancem a snížení finančního odškodnění nesmí být nikdy zaměňováno za porušení pracovní kázně, kterou ZP trestá a vymezuje zcela jinak. Tedy např. snížení odškodnění zaměstnanci za to, že svůj pracovní úraz neohlásil ihned nebo jej neohlásil stanoveným postupem, případně jiné porušení interních pravidel zaměstnavatele, která nejsou dle znění ZP dostatečně proškolená nebo jejich znalost a dodržování nebyla soustavně vyžadována a kontrolována, je protizákonné, a budete se možná divit, stále ještě nijak neobvyklé...

Nejspíš si říkáte, že není poprvé, co podobné řádky čtete, a přesto se nám měly a telefonáty s dotazy na téma šetření a odškodňování pracovních úrazů nijak nemnoží. Spíš se nás ptáte na osvětlení, teplotu na pracovišti, OOPP, ergonomii a díry v podlaze. Ano, prevence je samozřejmě důležitá, ale vaše budoucí příjmy, možnost chodit do práce a životní úroveň vaší rodiny též, nemyslíte?

NEPŘEHLÉDNĚTE DŮLEŽITÉ INFORMACE

19. ŘÁDNÉ JEDNÁNÍ NEDRÁŽNÍHO REPUBLIKOVÉHO VÝBORU OSŽ

8. LISTOPADU 2021 V 11 HODIN

Koná se v rekreačním středisku OSŽ
LESNÍ CHATA – KOŘENOV

Program 19. zasedání NeRV OSŽ

1. Zahájení
2. Kontrola usnesení a zápisu č. 18
3. Vyhodnocení KNZO a výsledky voleb do orgánů OSŽ
4. Informace ze zásadních jednání, P OSŽ, Ú OSŽ a SON
5. Organizační a různé (sportovní hry RRS, Nedrážní Obzor apod., termíny jednání NeRV v roce 2022)
6. Usnesení a závěr.

R.D.

Školení BOZP a školení ke kolektivnímu vyjednávání

9. a 10. LISTOPADU 2021

Koná se v rekreačním středisku OSŽ
LESNÍ CHATA – KOŘENOV

Program školení

- ⇒ Předcházení ohrožení života a zdraví při práci (prevence rizik, kategorizace prací)
- ⇒ Povinnosti zaměstnavatele při zajišťování BOZP
- ⇒ Osobní ochranné pracovní prostředky, pracovní oděvy a obuv, mycí, čistící a dezinfekční prostředky a ochranné nápoje
- ⇒ Povinnosti zaměstnavatele při pracovních úrazech a nemocech z povolání
- ⇒ Práva a povinnosti zaměstnance na úseku BOZP

- ⇒ Účast zaměstnanců na řešení otázek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci
- ⇒ Postavení odborové organizace v oblasti BOZP (právo na informace a projednání)
- ⇒ Kontrolní činnost odborů na úseku BOZP u zaměstnavatelů
- ⇒ Činnost oddělení BOZP OSŽ (metodická, vzdělávací a kontrolní činnost, šetření pracovních úrazů)
- ⇒ Spolupráce oddělení BOZP a ZO OSŽ (úrazová linka)
- ⇒ Povinnosti zaměstnavatele, práva a povinnosti zaměstnance v oblasti BOZP
- ⇒ Role a postavení odborové organizace v oblasti BOZP
- ⇒ Kolektivní vyjednávání a kolektivní smlouvy
- ⇒ Předpoklady úspěšného kolektivního vyjednávání; Definice a typy vyjednávání
- ⇒ Příprava na KV; Chování a taktické manévry.

R.D.

VZNIKÁ STÁTNÍ DEVELOPER HODLÁ POSTAVIT BYTY ZA TŘI MILIARDY

STÁT CHCE STAVĚT BYTY SE SOUKROMÝMI FIRMAMI V RÁMCI PPP PROJEKTŮ

Ministerstvo pro místní rozvoj připravilo projekt, v jehož rámci vybuduje v partnerství se soukromými firmami nájemní bydlení. V pilotním projektu má vzniknout 1 380 bytů.

Stejným způsobem, jakým se staví část dálnice D4, by se mohly stavět i byty. Počítá s tím tzv. PPP projekt, soukromá firma postaví a bude bydlení provozovat, zatímco stát či města je budou postupně splácet. Modelový projekt výstavby, který ministerstvo připravuje, počítá s výstavbou 1 380 bytů se zvýhodněným nájemným zhruba za tři miliardy korun.

„Pro projekt máme vytipované pozemky ve vlastnictví státu nebo jeho podřízených organizací v Praze. Na základě tohoto vzorového záměru chceme vytvořit metodická doporučení včetně vzorových smluv a vzorových podkladů pro soutěžení poradců a dodavatele definovaného díla,“ uvedla ministryně pro místní rozvoj Klára Dostálová.

Tyto vzorové smlouvy by pak podle ní mohl stát využít pro další projekty. Záměr je ale nabídnout tuto možnost i obcím a krajům. Cílem je mimo jiné ukázat, že je možné tímto způsobem podporovat výstavbu a inspirovat samosprávy. Tento projekt chce ministerstvo nabídnout pro spolupráci s Národním rozvojovým fondem zřízeným pod Národní rozvojovou bankou, jehož příspěvateli jsou banky. Téma bydlení je konzultováno ze strany Národní rozvojové banky s ministerstvem pro místní rozvoj. Zajímavé jsou i menší projekty než třímiliardové. Národní rozvojový fond zatím trpí nedostatkem projektů a od doby, kdy dostal v listopadu 2020 licenci České národní banky, neinvestoval ani do jednoho projektu.

Banky, které by projekt financovaly z největší části, se k projektu ministerstva pro místní rozvoj zatím staví opatrně. PPP modely spolupráce obecně považují za zajímavou alternativu financování a správy zejména dlouhodobých projektů. Pro stát či municipality, které se takto rozhodnou stavět, by to mohlo být řešením bytové krize pro sociálně ohrožené skupiny. Budou totiž moci kontrolovat výši nájemného a také to, kdo bude v bytech bydlet. Stát či municipality poskytnou pozemky, na nichž se bude stavět, a po celou dobu budou vlastníkem nemovitosti. Konsorcium, které vzejde z veřejné soutěže, zajistí projektovou a stavební činnost, ale i provozování bytových jednotek. Financovat projekt bude konsorcium, stát bude platit konsorciu poplatek za dostupnost bydlení – splátku, která v sobě zahrnuje náklady výstavby a samotného provozu.

V modelovém příkladu v koncesní smlouvě uzavřené na 27 let vychází nájemné v bytě 2+kk zhruba na 8,2 tisíce korun. Výše poplatku za dostupnost, kterou by platil stát koncesionář, pak vychází zhruba na 93 tisíc na byt za rok po dobu 27 let. To je pro stát levnější než aktuálně poskytovaná pomoc v politice bydlení, zároveň bude mít kontrolu nad kvalitou bydlení, kterou dnes nemá. Po celou dobu trvání koncesní smlouvy budou byty v majetku státu.

Parametry PPP projektu

- projekt zhruba 1 380 bytů v hodnotě tři miliard korun
- cena výstavby: 1 metr čtvereční asi 45 tisíc korun
- vlastníkem objektu je celou dobu stát
- předpokládané nájemné 164 korun za metr čtvereční (v bytě 2+kk o rozloze 50 metrů čtverečních bude nájem 8 200 korun)
- stát by ročně platil za to, že vlastní a pronajímá 1 380 bytů, asi 130 milionů korun, což odpovídá roční platbě za jeden byt 93 tisíc korun

Superrychlé výtahy ZVLÁDNOU POKOŘIT I 70 KILOMETRŮ V HODINĚ

Do výšek několik set metrů dokáží vyjet za pár desítek vteřin. Řeč je o výtazích, které se nacházejí především v útrokách supermoderních mrakodrapů. Ty nejrychlejší zvládnou pokořit i hranici sedmdesát kilometrů za hodinu. Podívejte se na pět nejrychlejších z nich.

5. Burj Khalifa

Současná nejvyšší stavba nemůže v seznamu chybět. Celkem 828 metrů vysoký mrakodrap Burdž Chalífa se pyšní několika unikáty. Jedním z rekordů je i nejdelší vzdálenost mezi prvním a posledním patrem. V celé budově je celkem 57 výtahů. Nejrychlejší z nich je produktem americké firmy Otis a cestujícím přivede, jaké to je jet výtahem dosahujícím 36 kilometrů v hodině.

4. Yokohama Landmark Tower

Jedny z nejrychlejších výtahů světa se nacházejí opět v hlavním městě Japonska. Konkrétně v tokijském mrakodrapu Yokohama Landmark Tower. Do roku 2004 byly dokonce nejrychlejšími na světě. Instalovala je japonská společnost Mitsubishi a jezdí maximální rychlostí 45 kilo-

• dnes by stát nemusel na výstavbu vyčlenit žádné prostředky (s výjimkou přípravy – tu lze ale z velké části platit pomocí technické podpory z Evropy). V okamžiku, kdy by byly byty hotové a k dispozici pro bydlení, stát by platil tzv. poplatky za dostupnost ve výši cca 272 milionů korun ročně po dobu 27 let

• na druhou stranu by měl příjem ve výši asi 140 milionů korun (130 milionů korun je příjem z nájemného a 10 milionů korun z daní od provozovatelů bytů)

Zdroj: MMR ČR

Stát si pomocí PPP projektu začne vytvářet zásobárnu bytů pro potřebné, ať už jde o matky samoživitelky, nebo seniory, kteří získají možnost bydlení. Už dnes stát platí ročně na příspěvku a doplatku na bydlení zhruba 8,5 miliardy korun ročně, často za nevyhovující bydlení.

Zadavatelem projektu bude Státní fond podpory investic a nabídne své pozemky. Ministerstvo pro místní rozvoj počítá s tím, že vytvoří pod státním fondem pro investice samostatného státního developera, který bude s pozemky ve vlastnictví státu nakládat a připravovat je k výstavbě.

metrů za hodinu. Tímto tempem zvládnou urazit 69 pater za čtyřicet sekund.

3. Taipei 101

Desátý nejvyšší mrakodrap světa, který se nachází v tchajwanském hlavním městě Tchajpeji, se pyšní množstvím rychlovýtahů. Je jich tam celkem 61 a dodala je společnost Toshiba a Kone. Nejrychlejší z nich váží 1600 kilogramů a pojme až 24 osob. Z přízemí do 91. patra budovy je vyveze rychlostí 60,6 kilometrů za hodinu.

2. Guangzhou CTF Finance Centre

Opět Čína. Celkem 530 metrů vysoký mrakodrap má 95 výtahů od japonské firmy Hitachi. Cestu mezi prvním a 95. patrem urazí za zátvrtných 43 sekund a vyvinou přitom rychlost 71,9 kilometrů za hodinu. Brzdy těchto výtahů dokážou odolat teplotám až 300 stupňů Celsia.

1. Shanghai Tower

Druhý nejvyšší stavba světa a nejvyšší čínský mrakodrap Shanghai Tower nabízí návštěvníkům zážitek v podobě nejrychlejšího výtahu na světě. V celé budově jich je 97 a pocházejí opět od japonské firmy Mitsubishi. Tři z nich, které návštěvníky vyváží do observatoře, dosahují rychlosti až 73,8 kilometrů za hodinu, takže urazí asi 18 metrů za vteřinu.

Vážení přátelé, zajímavostí dnešní kapitoly je obrácené pořadí: jeden příznak, symptom a více nemocí, u kterých se může objevit. Většinou jsem uváděla onemocnění s příznaky, kterými se projevuje.

Plicní syndromy soubor příznaků, charakterizujících plicní nemoci nebo poruchy:

Syndrom bronchiální obstrukce. Bronchiektatický syndrom. Syndrom zahuštění plicní tkáně. Dutinový syndrom. Syndrom zmenšeného objemu plic. Syndrom zvětšeného objemu plic. Fluidotorax. Pneumotorax. Fluidopneumotorax. Mediastinální syndrom.

Syndrom bronchiální obstrukce: soubor příznaků, vyskytujících se u akutních i chronických zánětů průdušek a u astmat bronchiale. Příznaky – zvýšenou sekreci hlenu je zúžení průsvitu bronchů, důsledkem zánětu (zduřelá sliznice, hlen), spasmus hladké svaloviny, kolaps bronchiální stěny. Zúžení se projevuje prodlouženým expiriem (výdechem), přítomnost hlenu vede k vedlejším dýchacím fenoménům. Ortopnoe (těžká dušnost, pacient nedokáže ležet, musí sedět nebo stát), inspirační postavení hrudníku (v nádechu), vpadávání mezižebrí u emfyzemu. **Poslech** – dýchání sklípkové ztosené, s prodlouženým expiriem (výdechem), oslabené (u emfyzému), při vodnatém bronchiálním sekretu vlhké i suché chrupky, při vaském sekretu slyšíme distanční pískoty a vrzoty. **Poslechový nález se po zakašlání mění!** Suché chrupky mohou na jednom místě vzniknout a na druhém vymizet. U vlhkého sputa jsou přítomny i vlhké chrupky. **Chronický zánět zpravidla vede k emfyzému plic.**

Bronchiektatický syndrom – bronchiektázie – syndrom rozšíření průdušek – rozšířené lumen bronchů, hromadění sekretu v průduškách, vykašlávání (expektorace) hnědavého sputa, hlavě ráno.

Dělení: *podle výskytu – lokalizované a difuzní, *podle obsahu – bez sekretu a naplněné sekretem, *podle původu – získané (většina) a vrozené. **Poklep** – jasný (bez sekretu), přítlumený (se sekretem). **Poslech** – dýchání sklípkové, s prodlouženým výdechem (expirium), vlhké přízvukné chroty středních nebo velkých bublin nad dolními laloky plic. Diagnózu potvrzujeme bronchoskopicky.

Syndrom zahuštění plicní tkáně – pneumonie, infarkt, atelektáza – nevzdušnost plicce nebo její části, neúplné roztažení, kolaps plic. Pneumonie – pneumonický syndrom – prudké infekční onemocnění, téměř vždy způsobuje pneumokie. Postihuje buď jedno plicní křídlo – pneumonie alární, nebo lalok – pneumonie lobární, či více segmentů. **Fyzikální nález se v průběhu mění:** 1) začátek: překrvení postižené části, serózní exsudace do alveolů (zpočátku málo exsudátu). **Poklep** je jasný nebo ztemnělý, dýchání sklípkové, může být oslabené, crepitus indus – třaskání na začátku zápalu plic. 2) další fáze: exsudátu je více, sklípky jsou jím vyplněny. **Poklep** nad zahuštěnou tkání temný, dýchání trubicové s přízvuknými chroty, pektorilokvie – patologické zesílení hrudního hlasu. 3) konec: leukocyty rozpouštějí výpotek, ten se vstřebává – vzduch proniká do sklípků, postupně přibývají na vzdušnosti. **Poklep** je ztemnělý až jasný, dýchání sklípkové, crepitus redux – třaskání na konci zápalu plic, při přestupu na pleuru slyšíme pleurální třecí šelest (zánět přestupující na pleuru). **Plicní infarkt** – ucpání větve plicnice embolem a následná hemoragická exsudace (krvavá) do sklípků. **Atelektáza – syndrom atelektatický – neroz-**

pětí, nerozvinutí plicní tkáně, vdechnutí cizího tělesa, hlenová zátká, nádor, krevní sraženina, zvětšená uzlina, obstrukce bronchu. Jednotlivé plyny se postupně vstřebají a tkáň se stane nevzdušnou. Pokud je postižena jen malá část, ostatní plicní tkáň se kompenzačně rozepne. Atelektázu nelze fyzikálním vyšetřením prokázat. Při rozsáhlých atelektázách naléhajících na hrudní stěnu – temný poklep, neslyšné dýchání.

Dutinový syndrom – způsoben tuberkulózní kavernou, plicní hlízou, cystou, abscesem. Prokážeme jen větší než 6 cm, uložená povrchově, obstoupena zahuštěnou tkání. Diagnóza – rentgen plic. Fyzikální nález při komunikaci s bronchem – dýchání amforické trubicové.

Syndrom zmenšeného objemu plic – akutní – kolaps plicního křídla, oblast je malá, zbylá tkáň se kompenzačně rozepne a syndrom nevzniká. **Chronický** – plicní tkáň je nahrazována tkání fibrózní – při chronické fibrózní tuberkulóze, pleuropulmonální srůstech. Při postižení jednoho laloku (horního) je hrudník nad lalokem oploštěn, jamky nadklíčkové i podklíčkové jsou vtaženy. Na RTG přetažení trachey, jícnu, velkých cév na postiženou stranu.

Syndrom zvětšeného objemu plic – akutní (asthma bronchiale, volumen pulmonum acutum) a chronický (emfyzém, volumen pulmonum chronicum). Asthma bronchiale – obstrukce bronchiolů, jejichž úzký průsvit je dále zúžen v důsledku bronchospasmu, edém sliznice a sekrece hlenu. Výrazně ztížený výdech. Klinický nález – nemocný zaujímá ortopnoickou polohu, dýchání usilovné s prodlouženým expiriem, hrudník v inspiračním postavení, dýchací exkurze sniženy, nadklíčkové jamky se vyklenují. **Poklep** – hypersonorní, poklepy plicní hranice. **Poslech** – dýchání sklípkové s prodlouženým expiriem s četnými pískoty, jež překrývají základní dýchání. **Emfyzém plic** – rozedma plic, trvale nadměrný obsah vzduchu v plicích při současném úbytku a poškození vlastní plicní tkáně.

Často sdružen se syndromem bronchiální obstrukce nebo s bronchiektatickým syndromem. **Klinický nález** – soudkovitý hrudník, v inspiračním postavení s vyklenutými nadklíčkovými jamkami. **Poklep** – hypersonorní, dolní poklepy hranice sniženy. **Poslech** – oslabené dýchání (snížený počet sklípků) s prodlouženým expiriem (snížená elasticita tkáně) – vypuzování vzduchu z plic je prodloužené.

Fluidotorax – pleuritický syndrom, syndrom přítomnosti tekutiny v pohrudniční dutině. Suchá pleuritida – akutní pleuritida, plicní infarkt. **Klinický nález** – vynucená poloha na postižené straně. Pohmat a poslech – pomohatné, oslabený poslech s pleurálním šelestem. **Vlhká pleuritida** – výpotek v pleurální dutině. Tekutina zánětlivá (exsudát), tekutina nezánnětlivá (transudát), přítomnost krve (hemothorax), přítomnost hnisu (pyotorax, empyém). *Na rozložení výpotku v dutině se podílí gravitace a elasticita plicní tkáně, tkáň nejvíce elastická je ta nejdále od plicních hilů, směrem k pateri výpotku ubývá.* Gravitace způsobuje hromadění v kostofrenickém úhlu (úhel mezi bránicí a hrudní stěnou). **Klinický nález** – můžeme prokázat výpotky teprve od 200 až 400 ml. **Pohled** – vynucená poloha, u hubených viditelné rozpětí příslušné části hrudníku – expansio hemithoracis, mezižebrí plnější, dýchací pohyby mělčí. **Poklep** – zkrácený až temný, při poklepu pocítujeme odpor, tloušťky výpotku kraniálně ubývá – horní poklepy hranice není ostrá, škodův poklepy tón – nad horní hranici poklepy ztemnění je pás bubínkového

poklepu. Zánětlivé výpotky – Damoiseauova čára = horní hranice výpotků má tvar paraboly s vrcholem v axile (podpaží). **Poslech** – oslabené až vymizelé sklípkové dýchání, nad bázemi až neslyšné, bronchofonie zeslabená. **Pohled** – menší dechové pohyby. **Poklep** – temný, zkrácený, (bubínkový). **Poslech** – dýchací šelesty vymizelé, nad stlačenou plicí je tiché trubicové dýchání tzv. kompresivní, bronchofonie vymizelá.

Syndrom přítomnosti vzduchu v pleurální dutině – pneumotorax (PNO). Normální intrapleurální tlak negativní 0,4-0,7 kPa. Spojí-li se intrapleurální prostor s atmosférou, tlaky se vyrovnají, plice kolabuje a smrští se k plicnímu hilu. **Dělení:** *zevní – prostor spojen s atmosférou (hrudní poranění – střelné, bodné), *vnitřní – vzniká-li vzduch z plice při protržení poplicnice (provalení subpleurálního tuberkulózního ložiska, plicního abscesu, prasknutí emfyzematózní buly, plicní cysty), *úplný – plice se celá smrští k hilu, *částečný – vznikne jsou-li mezi oběma listy pleury srůsty, plice je poutána a nekolabuje, *uzavřený – poranila se plicní tkáň, do prostoru vnikl vzduch a poté se plicní tkáň zahojila, *otevřený – zůstává-li komunikace otevřená, vzduch při vdechu proudí dovnitř a při výdechu ven, *zátkopkový – otvor, kterým proudí vzduch do prostoru funguje jako zátkopka, PNO se při vdechu doplňuje a při výdechu se otvor uzavírá, tlak v pleurální dutině je vyšší a stále se zvyšuje, životu nebezpečný.

Fluidopneumotorax – syndrom současné přítomnosti tekutiny a vzduchu v pleurální dutině. Tekutina zaujímá nejnižší místo, poklepy nález se se změnou polohy mění.

Mediastinální syndrom – soubor příznaků vznikajících tlakem patologicky zvětšených orgánů či tkání na orgány a tkáně uložené v mezihrudí (zvětšení uzlin při lymfomech, zvětšení štítné žlázy – struma, příštítných tělísek, thymu, cysta, výduť aorty). **Klinické příznaky** jsou pesetré, závisí na uložení a zvětšení daného orgánu.

Příznaky od dýchacího ústrojí – kašel (nádo-ry v blízkosti tusigenních zón) – suchý, dráždivý, záchvatovitý, kompresí trachey – stridor s hluchou inspirační dušností. **Příznaky neurologické** – paréza n. recurrens – obrna hlasových vazů – chrapt, ztráta hlasu, postižení n. phrenicus – paréza bránice, Hornerova triáda z útlu krčního sympatiku – stejnostranná ptóza víčka, mioza, zúžení oční štěrbin. **Příznaky z útlu cévních struktur** – Stokesův lymec – útlu VCS (horní dutá žíla – HDŽ), městnání krve, cyanotický otok obličeje a krku, rozšířené žíly na hlavě a krku a plateně na hrudi a pažích. **Příznaky z útlu jícnu** – dysfagie.

Bronchopneumonický syndrom – zánětlivé onemocnění průdušek a průdušinek s ložiskovou nehomogenní infiltrací plicních lalůček je charakterizováno přítlumeným poklepem, dýchání je alveolární se ztíženým prodlouženým až trubicovým expiriem, provázeným přízvuknými chrupky.

Nádorový proces. Plicní symptomy – kašel, stridor, chrapt, Hornerova triáda, syndrom HDŽ. V raných stádiích nemusíme nalézt patologii ve fyzikálním vyšetření, rozhodující je v zobrazovací a bronchoskopické vyšetření. Často můžeme zjistit fyzikálním vyšetřením přítomnost sekundární pleuritidy nebo atelektázy. **Pozor na recidivující pneumonie v těžce lokalizaci!**

SLOVENSKO NABÍZÍ SKALNATÉ ŠTÍTY I DIVOČINU

Ilustrační foto: Milan Sedlák

Dovolená na Slovensku zůstává pro Čechy díky geografické a kulturní blízkosti, turistickým možnostem a příznivým cenám lákavou možností. Letos k těmto přednostem přibyl snadný přístup, tedy vstřícná pandemická pravidla. Výhodou malého Slovenska je, že nabízí jak skalnaté štíty s blízkostí luxusních hotelů a vyžitím pro děti, tak kopcovité divočiny, kde návštěvník nemusí potkat ani živáčka.

Vysoké Tatry pro Čechy zřejmě vždy budou lákadlem číslo jedna. Při jejich návštěvě je však třeba počítat s tím, že zvláště v době omezeného cestování to bude dost rušná dovolená. Dobrou zprávou je, že už otevřely hotely, restaurace, lanovky i mnohé atrakce, ve Starém Smokovci či Tatranské Lomnici.

Od patnáctého června se otevírají vysoko-horské chodníky. Loni byly dvě doliny uzavřené, ale letos by měly být přístupné všechny. Kdo se chce vyhnout davům, může zkusit Belianské Tatry.

Slováci letos v horách také organizují kampaň Tatry jako lék. V rámci klimatoterapie budou moci návštěvníci zdarma cvičit pod dohledem profesionálů na čerstvém vzduchu dýchací cviky, jógu či provozovat nordic walking. V nejnižších velehorách všichni netrpělivě čekají na dokončení rekonstrukce zubačky ze Štrby na Štrbské Pleso, která poněkud komplikuje přesuny v lokalitě.

Velké oblíbené se těší i **Nízké Tatry**, které nabízejí pouze přírodní krásy, ale také zábavu pro celou rodinu. Kupříkladu v Donovalech potěší nejmenší pohádková vesnička Habakuky, která nabízí také ukázkou řemeslné tvorby a každodenní program. Turisty lačnické po památkách nadchne už na okraji pohoří Velká

Fatra památková rezervace lidové architektury Vlkolínec zapsaná na seznamu UNESCO. Jedinečnou atmosféru nabízí i nejvýše položená osada na Slovensku Magurka. Nízké Tatry oplývají i několika zajímavými jeskyněmi včetně Demänovské ledové.

Kdo vyhledává k rekreaci vodu, toho určitě potěší plavba na katamaránu či větší lodi po Litovské Maře s výhledem na obojí Tatry. Samostatnou kapitolou jsou termální koupaliště a lázně v okolí. Mezi nejznámější patří vodní park Bešeňová nabízející devět bazénů. Milovníci většího klidu mohou zkusit štěstí v termálním koupališti v Liptovském Jánu. Další možností jsou lázně Lúčky s vnitřními i venkovními bazény s léčivou vodou.

Vlčí hory

Název Vlčí hory Vám zřejmě moc neřekne. Slovenská část je daleko známější jako Národní park Poloniny. Jedno z nejdívočejších míst Evropy je charakteristické těžce přístupnými bukovými lesy.

Doprava (auto)vlakem

Patrně nejčastějším způsobem cestování na Slovensko je cesta vlastním vozem, která dává volnost pohybu na místě a umožňuje vyhnout se velkému množství lidí. V době rozvolňování opatření se však lze do země bez problémů dostat i prostředky hromadné dopravy. Poměrně populární možností je autovlak Českých drah. Jednosměrná jízdenka s osobním vozem pro dva dospělé a dvě děti se v závislosti na volbě lehátek či lůžek pohybuje kolem čtyř až pěti tisíc. Kapacita autovlaku je omezená v průměru na dvacítku míst.

Jak se dostat přes hranice

Základem pro cestu na Slovensko je povinná registrace prostřednictvím formuláře e-hranice (<http://korona.gov.sk/ehranica>). Příjízďící musí u sousedů podstoupit PCR nebo antigenní test. Do obdržení výsledku je potřeba zachovávat domácí izolaci. Testy provedené v Česku jsou uznávány od pondělí 14.6. PCR test nesmí být starší 72 hodin, antigenní 24 hodin.

Z povinnosti testování jsou vyňaty očkované osoby. V případě vakcinace mRNA látkou však musí uplynout čtrnáct dní od druhé dávky, u vektorové vakcíny alespoň 28 dní od první.

Testovat se rovněž nemusejí osoby, které v uplynulých 180 dnech prodělaly covid-19, a nezletilí. Zjednodušeně řečeno, rodině se dvěma očkovánými dospělými a dětmi stačí jen registrace po internetu a nic dalšího nemusí řešit.

Pandemická pravidla platná v době vydání Magazínu se mohou měnit

Návštěvníky Slovenska určitě potěší, že už platí volnější omezení. Hodně však záleží na navštíveném okrese. Pandemická opatření řídí takzvaný Covid automat. Na stránce gov.sk lze jednoduše najít omezení v konkrétní lokalitě.

V současnosti jsou kupříkladu v Bratislavě otevřeny i vnitřní prostory restaurací, obchody, zoo, muzea a s omezením kapacity i bazény a wellness centra, zatímco v Kysuckém Novém Městě se lidé najedí jen na terasách restaurací a na wellness mohou zapomenout. Okresů s pravidly, která mohou vážněji narušovat prázdninové plány, není však mnoho.

Potřebujete řidičák na motorová kola a koloběžky?

K revoluci v mobilitě se prý dají přirovnat různá motorová kola a koloběžky, které zaplavují především ulice našich měst a městec. Se současným nástupem elektromotorů v automobilech se zvedla poptávka také po jednostopých dopravních prostředcích, které mají namontovanou buď dodatečně či továrně pohonnou jednotku. A to natolik, že už se toho chytila i legislativa.

Alternativou k městské mobilitě se tak stala elektrokola, elektrokoloběžky a další podobná vozítka.

A jak už jsme uvedli, problematiky se chytila legislativa. To znamená, že na některé z nich potřebujete mít řidičák, přičemž navíc určitá část takovýchto vozidel ani nespĺňuje podmínky k provozu na pozemních komunikacích?

V zákoně o silničním provozu (č. 361/2000 Sb.) je v paragrafu 57 v odstavci 2 uvedeno, že jízdním kolem se z hlediska provozu na pozemních komunikacích rozumí i koloběžka. A to znamená, že ten, kdo jede na koloběžce, je cyklistou se všemi právy i povinnostmi.

Připomeňme si některé z nich:

- mimo dětí do 10 let musí cyklisté pro jízdu užít stezku pro cyklisty, vyhrazený jízdní pruh nebo silnici
- osoby mladší 18 let musí mít při jízdě na hlavě nasazenou ochrannou přilbu
- při jízdě na společné stezce pro chodce i cyklisty nesmí být chodci osobami jedoucími na kole nebo koloběžce nikterak ohrožováni
- při přejezdě vozovky je nutné užít pouze přejezd pro cyklisty, nebo sesednout z kola a jít pěšky
- před jízdou i během ní je zakázáno požívat alkohol
- za snížené viditelnosti je vyžadováno předepsané osvětlení i odrazky
- U elektrokola a elektrokoloběžek je to však o hodně složitější.
- Aby bylo možno stále ještě hovořit o jízdním kole (koloběžce) i v případě, že je vybaveno dodatečně montovaným pomocným motorkem, musí být splněna následující kritéria podle vyhlášky č. 341/2014 Sb.:
- bude nadále zachován původní charakter jízdního kola
- pomocný motorek bude přiměřeně plnit podmínky ustanovení § 19 zákona
- jeho výkon nepřesáhne 1 kW
- v případě použití spalovacího motoru nebude mít takový motor objem válce nebo válců větší než 50 ccm
- maximální konstrukční rychlost nepřesáhne 25 km/h
- montáž pohonného systému (motor, nádrž paliva nebo akumulátor) na jízdní kolo si nevyžadá zásah na jeho nosných částech.

Jízdním kolem se také rozumí i tříkolky a víčekolky, stejně jako vícesedadlová jízdní kola – tandemy a jim podobná vozidla poháněná lidskou silou.

Jízdní kola (koloběžky), která tyto podmínky neplní, například pokud mají motorový pohon zabudovaný už od výrobce (což se bere jako zásah do nosných částí), jsou posuzována ještě podle Nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 168/2013, které vyjímá z kategorie motocyklů několik definovaných provedení vozidel. Například:

- vozidla s maximální konstrukční rychlostí nepřekračující 6 km/h
- vozidla určená výlučně k soutěžnímu využití
- vozidla určená výlučně pro používání tělesně postiženými osobami
- vozidla určená především pro využití v terénu a zkonstruovaná pro jízdu na nepevném povrchu (jde o specifická vozidla, která jsou uvedena v příloze č. 13 vyhl. 341/2014 Sb., obvyčejný moped s terénními pneumatikami do této výjimky nepatří)
- samovyvažující vozidla (segway aj.)
- vozidla, která nejsou vybavena alespoň jedním místem k sezení
- vozidla vybavená místem k sezení pro řidiče nebo jezdce s výškou R-bodu (vztažný bod místa k sezení) ≤ 540 mm u kategorií L1e, L3e a L4e a s výškou R-bodu ≤ 400 mm u kategorií L2e, L5e, L6e a L7e
- šlapací jízdní kola s pedály, která jsou vybavena přídatným elektrickým motorem s maximálním trvalým výkonem nižším nebo rovným 250 W, jehož motor je vyřazen z činnosti, jestliže cyklista přestane šlapat, a jinak je jeho výkon postupně snižován až do vyřazení motoru z činnosti, dokud rychlost vozidla nedosáhne 25 km/h

■ Pokud tedy jízdní kolo (koloběžka) neplní podmínky popsané ve vyhlášce č. 341/2014 Sb., nebo není uvedeno ve výjimkách evropského nařízení č. 168/2013, jde o motorové vozidlo podléhající schválení k provozu na pozemních komunikacích.

■ Jestliže takové (schválení podléhající) motorové kolo nebo koloběžka s alespoň jedním místem k sezení disponuje konstrukční rychlostí nad 25 km/h, ale ne více než 45 km/h, spadá do kategorie vozidel skupiny AM. A to znamená, že na něj potřebujete kvůli provozu na pozemních komunikacích řidičák a ochrannou přilbu.

■ Rovněž platí, že vozidlo musí mít vystavený technický průkaz (spadá do kat. L1e), vydanou registrační značku a vy máte za povinnost jej opatřit zákonným pojištěním (povinným ručením). Podle zákona 56/2001 mají z registrace výjimku pouze pracovní stroje přípojně určené pro práce v zemědělství. Mopedy uvedené do provozu před rokem 2001 registraci

ještě nepodléhají, ovšem totožná vozidla uvedená do provozu po roce 2001 už ano.

■ Stejně je to, jestliže dané vozidlo převyšuje konstrukční rychlost 45 km/h. V takovém případě patří do kategorie A1 a vy pro jeho legální řízení na veřejně přístupných cestách musíte mít řidičák, ochrannou přilbu i sjednané povinné ručení, přičemž samotnému (schválenému) vozidlu musí být přidělena registrační značka i technický průkaz.

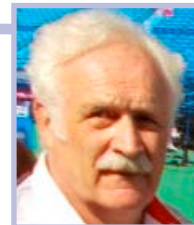
■ Předchozí tři odstavce se týkají pouze takových vozidel (motorových kol, koloběžek s místy k sezení), která neodpovídají podmínkám uvedeným v dané vyhlášce, nebo nespádají do výjimek určených evropským nařízením, a tedy podléhají schválení k provozu na pozemních komunikacích.

■ Pokud s neschváleným (nepojištěným) vozidlem, případně bez příslušného řidičského oprávnění vyjedete na silnici a zastaví vás či změří policie, můžete dostat nemalou pokutu nebo vás může také postihnout i zákaz řízení. Jestliže způsobíte vážnou dopravní nehodu, bývají postihy ještě daleko horší.

A pozor! Dojde-li ke krádeži takového stroje například ze sklepa, pojištění domácnosti nemusí dostatečně, jelikož se na odcizený předmět může pohlížet jako na motorové vozidlo, a tam už k plnění potřebujete jiné typy pojistek.

V každém případě se před případným nákupem motorového jízdního kola či koloběžky vždy ubezpečte, jaký má daný produkt parametry, a zdali třeba nespádá do kategorie vozidel, k jejichž řízení už potřebujete řidičský průkaz.

PODZIMNÍ FLORA OLOMOUC LETOS OPĚT ZÁŘILA...

V sobotu 16. října jsem společně s manželkou navštívil již tradičně podzimní výstavu Flory Olomouc – Hortikomplex. Letos byla zaměřena na význam ovoce a zeleniny pro člověka a doplněna několika radami pro zdravé způsoby jejich pěstování. Vlastní expozici v pavilonu „A“ připravil Český zahrádkářský svaz a letos měla název U nás v sadu. Během výstavy probíhal festival gastronomie a nápojů Olima, soutěž ovocných destilátů Flora košť a soutěž o nejlepší marmeládu nazvaná Flora džem. Také nás zaujala výstava dortů, kde se představil známý český cukrář Josef Maršálek. Na výstavě nemohly chybět tradiční stánky i když letos v menší míře než v minulosti. Přesto jsem se prohýbal pod tíhou „nákupů“ a už se těším na jarní Floru 2022.

Vyzdobený interiér pavilonu „A“ zaujal osázenými písmeny abecedy

No není to nádhera!

Jen si tak trochu kousnout...

Dorty byly lahodné a lákaly nejen k nakrojení

Krásná chryzantém se rozprostírala do dálky

Zajímavosti ze světa

Miroslav Novotný

NÁHORNÍ PLOŠINA PUTORANA RYZÍ PŘÍRODA UPROSTŘED RUSKA

Kvůli nenarušené přírodě a unikátnosti oblasti byla Putorana roku 2010 zařazena na seznam světového přírodního dědictví UNESCO. Na území o rozloze necelých devatenáct tisíc kilometrů čtverečních žijí v současné době pouze správci parku

Na nejsevernějším výběžku Středosibiřské vysočiny, téměř izolována od okolního světa a s nenarušeným ekosystémem, se nachází náhorní plošina Putorana. Pro svou jedinečnost je již deset let součástí světového přírodního dědictví UNESCO.

Park leží v subarktickém podnebném pásu a pokrývá jej ze 70 procent věčně zmrzlá půda. Jen v krátkém období léta, kdy teploty dosahují vyšších hodnot, nastává mohutné tání sněhu a ledu. V tuto dobu mají řeky relativně vysoký průtok. V čase zimy jsou však mnohé z nich zamrzlé až na dno.

Členitost terénu vznikala v průběhu milionů let zejména působením velkého množství řek, jezer a ledovců. V oblasti mimo jiné leží tisíce jezer, některá mají hloubku až 400 metrů. Mezi největší patří Chantajské jezero. Typickými prvky pro celou Putoranu jsou hluboká údolí a stolové hory. To vše protkáno plochým reliéfem podél řek v údolích. Nejvyšším vrcholem parku je hora Kameň, která se tyčí do výšky 1701 metrů. Ačkoli se Putorana nachází na Sibiři, je její flóra i fauna poměrně pestrá, zahrnuje i několik endemických druhů. V níže položených oblastech parku se rozprostírají lesy typické pro tajgu. Ve výše položených oblastech park přechází v tundru a nejvyšší položené oblasti pokrývají polární pouště. Izolace oblasti poskytla přírozené útočiště některým velmi vzá-

ným živočišným druhům. Vyvinul se tam například poddruh ovce nazvaný Putoranská sněžná ovce. Dalším ze zástupců zvířecí říše je sob. Přes Putoranu pravidelně migruje více jak půl milionová populace tohoto savce. Park je také útočištěm mnoho druhů ptáků, kteří tam hnízdí během migrace. V Putoraně se vyskytuje 34 druhů savců a 140 druhů ptactva. Do budoucna může tuto přírodní oblast ohrozit rostoucí zájem turistů, lovecké výpravy a znečišťování ovzduší. Právě to jde na vrub především nedalekému městu Norilsk, které je kvůli těžbě kobaltu a niklu nechtěně proslulé jako jedno z nejznečištěnějších měst světa.

Blahopřejeme

V tomto měsíci slaví narozeniny:

Oldřich Sobol – OHL ŽS

MUDr. Gabriela Ritterová – DZ Olomouc

Jana Handrejchová – ČD Travel